

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Ss. Martyrvm Crvciatibvs Antonii Gallonii Rom. Congregationis Oratorii Presbyteri Liber

Gallonio, Antonio

Romae, 1594

Petrus Pavlus Crescentivus Christiano Lectori.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10704

PETRVS PAVLVS CRESCENTIVS

CHRISTIANO LECTORI.

HABES, amice lector, omnia pene tormentorum genera, quibus Christianorum hominum tentata simul & aucta fides est, breui comprehensa volumine: opus, mea quidem sententia, & ad martyrum praedicationem, & ad piorum cognitionem egregium: vel quod res tantas, nec satis ad haec usque tempora cognitae, in quibus vel maxime elucet fortitudo martyrum, patefacit nobis: vel quod puram ac simplicem in docendo veritatem, falsis explosis opinionibus, ostendit. Videtur enim totius historiae virtus ea esse praecipua, si non solum praecclaras eximiasq. res, sed etiam veras ostendat; ita ut legentis animum non tam rerum maximarum varietas delectet, quam veritas. Iam rei magnitudo patet ipsa per se: nam (ut vno verbo dicam quod sentio) videtur mihi totius Christianae Ecclesiae per tanta temporum spatia acerrime bellantis robur ac virtus vno hoc libello, quasi angusta illa quidem, sed eleganter picta regione contineri; ut nihil fere praecclare gestum in Christiana militia sit, quod non vnius huiusce libelli finibus contineatur. Veritatem porro lectio ipsa declarabit. Sunt enim singula quaeque (id quod inter legendum passim occurret) tum firmissimis probata rationibus, tum etiam ita grauisimorum hominum sententijs & auctoritate firmata, ut non mendacium modo, sed ipsius etiam mendacij suspicionem vitare facillime possint.

Neque vero ferendum diutius videbatur, ut ea ipsa martyrum tormenta, quibus quasi lucis quibusdam instrumentis, Christiana Ecclesia vniuersa clarissimis esset illustrata radijs, in densissimis obscuritatis tenebris iacerent: eo enim, temporum iniuria, an hominum incuria dicam? eo inquam deducta res erat, ut martyrum historias recolentes, nomina quidem tormentorum legeremus, tormenta ipsa non raro cuiusmodi tandem ea essent penitus non intelligeremus: ita fiebat,
ut quam

ut quam precipue sectaremur in martyre constantiam, eadem nos ipsa, quibus demum tentata rationibus esset, lateret.

Itaque discussa tandem aliquando omni prorsus caligine, summa ANTONII GALLONII opera & industria sunt in pristinum candorem splendoremque restituta, singulaque tabellis accuratissime delineata, ut quam tormenti speciem lectio peperisset, quasi presentem oculis pictura proponat: solet enim non parum ad legentis delectationem confirmandam, augendamque conferre, si id ipsum, quod rude adhuc & informe ex sola verborum adumbratione conceperis, habeas ubi sine ulla mentis hesitatione certum possis intueri.

Et sane quem non delectet? quem non excitet ad pietatem? quem non etiam suae peritiam tarditatis & ignaviae ad Christianae pietatis ardorem accendat talium rerum meditatio? praesertim vero, si ipsis etiam oculis aspiciat tantam veterum Christianorum in Christiana fide ac religione tuenda constantiam? Quem non etiam barbarum ac ferreum ad commiserationem emolliat tot acerbissimos intueri innocentium hominum cruciatus? illum plumbatis fustibusque contundi, hunc ferreis unguis excarnificari, illum trochleis, hunc equuleo torqueri, illum liquefacto plumbo, feruenti hunc pice, oleoque perfundi, illum tedis ac facibus, hunc laminis candentibus excruciaci, illum in crucem, hunc in rotam extolli, illum in arduas flammis comburendum, hunc in profluentes aquas demergendum conijci, illum ex altissimo loco precipitem dari, hunc sauis bestiarum dentibus dilaniandum obijci, illi stricto gladio caput abscindi, medium huic petus transfodi, illi guttur transfigi, huic dentes lapidibus comminui, maxillasque confringi, oculos illi erui, linguam exsecari, manus huic, pedesque praecidi, denique plena cruore omnia, plena tormentis? Nimirum istorum erat sanguine plantanda Ecclesia, augenda confirmandaque credentium fides, terra ipsa purpureo riganda imbri, ut uberissimos Christianae Ecclesiae fetus ederet hominum Christianorum. Quin potius istorum erat virtute ac robore rumpendus tyrannica crudelitatis & amentiae furor, audacia comprimenda, frenanda libido, tormentum ipsum constantia superandum. Haec enim illa martyrum constantia est, quae una nequissimorum Christiani nominis hostium impetum sustinuit, coniecta tela retudit, conatus repressit, vires animosque fregit, ipsos etiam hostes debilitatos ac fractos vicit, subegit, proculcauit

culcauit. Sauebant Tyranni, furorem expromebant in martyres: no-
uis illos quotidie exquisitisq. tormentis excruciantes, oculis atque ani-
mis ebibebant sanguinem e lacero martyris corpore profluentem, carnes
ipsas per summam excandescens iræ rabiem discerptas ac laceras de-
uorabant: sed non frangebatur in tormentis animus sanctorum; auge-
batur fides, crescebat virtus, constantia ipsa in supplicijs tamquã aurum
in fornace probata clarius emicabat. Stabat Tyrannus ad seuiendum
ferox, stabat martyr ad perferendum fortis: augebat ille tormenta, hic
patientiam, ille cruciatus, hic in fide constantiam; ita vt succrescen-
tibus supplicijs, virtus etiam ipsa, diuina fauente gratia, cresceret.
Quamobrem acerrimus ille fortunarum Ecclesie vindex, ac propugna-
tor Laurentius ad minas Tyrãni thesauros Ecclesie requiretis erectus,
magna pauperum coacta multitudine; Facultates, inquit, quas requi-
ris, Imperator, istorum, quos vides, manus in caelestes thesauros de-
portauerunt. Liberum quidem, sed mite responsum. At vero medijs
in tormentis longe acrior factus, non interrogatus respondit, sed ipse
per se vltro in summum furentis Tyranni ludibrium & conuicium,
cum semiustulatum se supposito ex igne sentiret; Assatum, inquit,
est iam, versa & manduca: vt quæ satiari crudelitate libido non po-
terat, sacratissimarum illarum carniū ingluuie restingueretur.

Sed Laurentium forte quis in ipso adolescentiæ flore cruciatũ, robore
ipso potius, quã Christiana constantia & fortitudine, subleuatũ dicet.
Audiat igitur quicũque id obiecerit, audiat inquam, non virorum iam
& adolescentium, sed ipsarum etiam feminarum, virginum, puella-
rum in supplicijs cruciatibusq. perferendis fortitudinem, robur, con-
stantiam: Audiat (vt ceteras omittam) Agatham castissimam virgi-
nem sexus imbecillitatem Christiana virtute superantem, cuius quan-
to erat cum viribus sexus infirmior, tanto erit maiori stupore & admi-
ratione digna constantia. Tentatur modis omnibus a Quintiano im-
purissimo homine Agatha purissima virginis pudicitia, verbis, blan-
ditijs, suasionibus, minis; sed remoueri virginis animus a proposito
sancto non potest. Verbis verbera adduntur, a minis ad manus veni-
tur: quid plura? colaphis cæditur, torquetur equuleo, excruciantur
latera candentibus laminis admotis: at illa immota & stabilis, super
solidissimam Christianæ fidei petram fundata, in confessione Christi,
& seruandæ virginitatis sententia firmiter perseuerat. demũ mamilla,

Quin-

Quintiani scelestissimi hominis iussu, abscinduntur: quo in vulnere cum sese continere amplius intra se virginis constantia non posset, eundem ipsum Quintianum appellans, in hæc verba prorupit: Cru- delis Tyranne, num non te pudet eam amputare partem in femina, quam tu ipse, impudens, in matre suxisti? O magnum Christiani roboris testimonium, o intrepidam in tormentis constantiam, o inau- ditam in femina virtutem. armatum virum inermis femina petit, contemnit, superat, vincit. sed quid mirum? plus erat in femina vir- tutis ac roboris, quam in homine illo armato: nam veniebat ille in hasta & gladio, hæc in nomine Domini Iesu, quo duce non exhorre- bat supplicia, quo adiutore non timebat quid faceret sibi homo: & li- cet aduersus illam immanissimorum hostium castra consisterent, atrox exurgeret bellum, tamen in vno Iesu sperabat, qui docuerat manus eius ad prælium, & digitos eius ad bellum. Sed quid ego Lau- rentium, quid Agatham memorem? sexcenti sunt in Christiana mi- litia Laurentij, mille Agathæ; ut eorum omnium recensere numerum, nedum singulorum res præclare gestas referre, si velis, non possis. Nota omnibus, perspectaq. est martyrum virtus, & constantia, ipsis etiam non obscura tortoribus, quos plerumque defatigatos ac lassos vi- res antea deficiebant ad torquendum, quam martyrem virtus defice- ret ad perferendum. Stabant medijs in tormentis martyrum corpora, excruciantur latera, dissecabantur membra, animus certe in Dei sinum iam iam euolaturus ad caelestem beatamq. patriam anhelabat: nãque prægustantes iam diuinam illam æternæ beatitudinis dulcedi- nẽ, quam mox erant adepturi, propositamq. futuræ victoriæ palmã in- tentis oculis intuentes, intelligebant vere non esse condignas passiones huius sæculi ad futuram gloriam, quæ reuelabitur in nobis, & mo- mentaneum hoc & leue nostræ tribulationis æternum gloriæ pondus operari in calis. Quare inuictissimus ille protomartyr Stephanus inter lapidum crepitantium turbinem, inter obruentium saxorum fragorem, inter vociferantium hominum strepitum, per summam ani- mi sui quietem ac pacem, caelestis gloriæ specie obiecta, V ideo, inquit, calos apertos, & Iesum stantem a dextris virtutis Dei. Non sentie- bat coniectos lapides, non iactata conuicia, sed versari sibi videbatur in viola & rosa. Et sane quis non flores, o bone Iesu, quis non violas ac rosas tormenta, suppliciaq. omnia dixerit suauissima diuini amo-
ris

*ris tui dulcedine condita? hac una tormentorum vim leniebat, acerb-
 itatem absorbebat, sopiebat crudelitatem: hac denique sola repleti in-
 teriore dulcedine martyres gaudebant in tormentis, letabantur in
 supplicijs, exultabant in cruciatibus, in ipsis gestiebant pœnis; ut non
 tormenta sibi, sed delicias, non cruciatus, sed voluptates, non pœnam,
 sed suauitatem sentire viderentur. Doceat id nos Vincentius inter
 ceteros athleta Christi fortissimus: discruciatetur ille varijs sauisq. tor-
 mentis, virgis caditur, torquetur equuleo, ferreis unguis excarnifi-
 catur: denique lacerum & apertum undique, vulneribusq. confectum
 martyris corpus in acutissima testarum fragmenta conicitur, ut a sub-
 iectis etiam torqueretur aculeis: sed o res mira, & ad propositi nostri
 confirmationem aptissima! repente fragmenta illa e testis rosa ac vio-
 la nouo miraculo facta, duritiem & asperitatem in redolentium florum
 mollitiem ac suauitatem conuertunt, fitq. agro martyris corpori stra-
 tum, quo reficeretur, non infringeretur, idoneum. Doceat hoc idem
 Tiburtius martyr gloriosissimus, qui per ardentes prunas fidenter
 ambulans, ad Tyrannum conuersus: Disce, inquit, ex hoc vno, mi-
 ser, veram esse Christianorum hominum religionem: pruna enim mihi
 flores videntur, quorum odore fruor, non vrer calore. Sed vera sunt
 ista, & que nullam habeant in Christiano viro dubitationem, cum
 præsertim id ipsum satis Veritas ipsa, veritatisq. auctor Christus de-
 monstrasse videatur, cum suauitatem in iugo passionum pollicetur.
 Quamobrem velim propositus tibi in hoc libro sit, Christiane lector,
 quasi apertus quidam & spatiosus campus pulcherrimis suauissimisq.
 refertus floribus, per quem iucunde vagari ad libitum possis, hinc
 inde percipiens suauissimã redolentium florum fragrantiam. Id si fe-
 ceris, futurum facile polliceor, ut Dilectum vagando inuenias; quo-
 niam & ipse descendit interdum ad areolam aromatum, ut ibi pasca-
 tur in hortis, & lilia colligat. hunc inuentum tene, nec dimittas,
 donec benedixerit tibi.*

